

Raad van Advies Waddenzeehavens

28 september 17.30-20.00 uur

De SeedyksterToer

Zeedijk 8; 9073 TN Marrum

Agenda en Leidraad

Arjen Bosch

Agenda

- 1. Toelichting op agenda, verslag en mededelingen**
 - Verslag Raad van Advies 21 maart 2017
 - Mededelingen
- 2. Economische review Waddenacademie**
- 3. Gebiedsagenda Waddengebied**
 - Besluiten stuurgroep SVW
 - Stuurgroep Gebiedsagenda Wadden 2050
 - Regiecollege Waddenzee (RCW)
 - Werkatelier 23 november
- 4. Unesco-havens**
 - Herculificering EcoPort
 - Natuur in en om havens
 - Naar een duurzame haven Lauwersoog
 - Building with Nature Den Helder
 - Publieksprijs Ingenieur van het jaar naar Martin Baptist
 - Programma Building with Nature Waddenzeehavens
- 5. Trilaterale regeringsconferentie en Port statement**
 - Uitwerking Investeringskader
- 6. Waddenfonds**
 - Uitwerking Investeringskader
- 7. Continuering programma Waddenzeehavens**
- 8. Planning**
 - 28 september 2017 (middag met CWN en avond diner parlat Raad)

Laurens Aaij, Paarden van Marrum
Winnaar Zilveren Camera 2006

Leidraad Raad van Advies Waddenzeehavens

Dit document leidt de deelnemers door de agenda van de Raad.

1. Agenda, verslag en mededelingen

Agenda

Stemt de Raad in met de agenda?

Verslag

[1b Verslag RvA 21 maart 2017]

Stemt de Raad in met het verslag van de vorige bijeenkomst ?

– **Zijn er nog opmerkingen naar aanleiding van het verslag ?**

Mededelingen

De gemeenteraad heeft besloten tot de verzelfstandiging van de haven van Harlingen tot Port of Harlingen NV.

Hebben de leden mededelingen die niet zijn geagendeerd ?

2. Economische review Waddenacademie

Gelet op de vele onzekerheden die zich sinds het opstellen van de Koers Waddenzeehavens (2012) voordoen, vroeg de Raad van Advies of de Waddenacademie om een economische review. Daarbij zijn de havens, het bedrijfsleven, verschillende overheden en andere partners in diverse stakeholders bijeenkomsten betrokken. De Waddenacademie inventariseerde de onzekerheden waarin de havens opereren en ontwikkelde vier scenario's. De hoofdconclusie is dat door de relatief ijle economische structuur van het Noorden¹ de havens nu de grootste motor van de economie zijn en in de toekomst neemt het belang in elk scenario alleen maar toe.

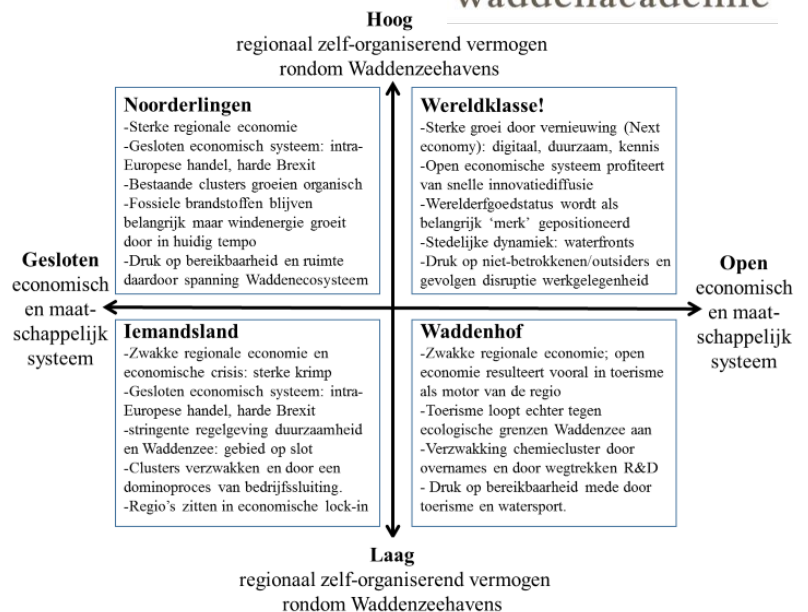
Veel van de aanbevelingen die voor alle scenario's zijn gedaan, liggen in lijn met de koers van de Waddenzeehavens, hetgeen overigens ook inhoudt dat er nog grote opgaven zijn. Per scenario zijn ook aanbevelingen gegeven, indien een dergelijk scenario zich ten volle zou ontwikkelen.

[2a Review economisch perspectief Waddenzeehavens 21 september 2017]

[2b Conclusies uit economische review]

Toelichting Bart Kuipers op de economische review;

- **Gelegenheid voor reflectie op de review, zijn er nog verbeterpunten ?**
- **Deelt de Raad de conclusies die uit de review zijn getrokken ?**

Raad van Advies
Waddenzee
havens

¹ Vaste wal kustgebied (voor de eilanden is en blijft het uiteraard toerisme)

3. Gebiedsagenda Waddengebied

Besluiten stuurgroep SVW

De stuurgroep Structuurvisie Waddenzee (SVW) stemde in met het plan van aanpak Gebiedsagenda Wadden 2050 (zie voorbeeld Zuidelijke Randstad) en de Tweede Kamer is daarover geïnformeerd. Een gebiedsagenda biedt meer mogelijkheden voor inbreng van maatschappelijke partners in de regio, dan het aanvankelijke plan: Toekomstvisie van het rijk vertalen naar de Omgevingswet.

Stuurgroep Gebiedsagenda Wadden 2050

Nu de gebiedsagenda een bredere maatschappelijke oriëntatie krijgt hebben de Coalitie Wadden Natuurlijk en de Raad voorgesteld om deel te nemen in de stuurgroep. De Waddenzeehavens hebben ingestemd met deelname door Tineke Netelenbos. De visserij organisaties hebben aangegeven, dat zij zich ook graag vertegenwoordigd zien door onze voorzitter. De huidige stuurgroep beslist binnenkort via een schriftelijke ronde over de toekomstige samenstelling.

Regiecollege Waddenzee (RCW)

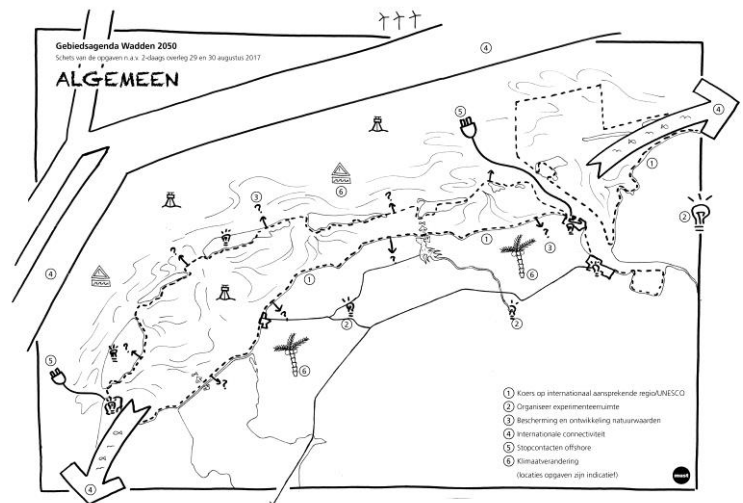
Het RCW heeft positief geadviseerd over het plan van aanpak voor de gebiedsagenda en wilde graag over een aantal inhoudelijke onderwerpen haar visie geven. Deze onderwerpen worden aan de hand van discussie papers in de RCW² besproken:

- 13 oktober: Ruimte voor duurzame energie en mijnbouw /
Verduurzaming bereikbaarheid
- 2 november Open landschap / ruimtegebruik /
Havens als motor voor duurzame ontwikkeling
- 14 december Flyway en swimway /
Demografische ontwikkeling

Gemeenten en provincies hebben gevraagd om een lager tempo aan te houden. De projectgroep heeft voorgesteld om één onderwerp per RCW aan te houden, te beginnen met 2 november, Havens als motor voor duurzame ontwikkeling. De Economische review met de conclusies van de Raad, kan daar worden geagendeerd (mede afhankelijk van vorige agendapunt en de resultaten van de ontmoeting met de Coalitie Wadden Natuurlijk.

Werkatelier 23 november

De Raad heeft de havenvertegenwoordigers (Bart van der Kolk en Arjen Bosch) het nodige meegegeven. Ondertussen heeft het projectteam SWOT's geanalyseerd stelt op basis daarvan gebiedsgeoriënteerde strategische hoofdlijnen op. Een tussenproduct is toegevoegd, vooral om de Raad een beeld te geven, waar de projectgroep nu aan werkt. De hoofdopgaven werkt de projectgroep nog verder uit, zo worden ze bijvoorbeeld nog getoetst aan de Beleidsverkenning. De meest betrokken stakeholders krijgen op 23 november de gelegenheid om de hoofdopgaven in een breed werkatelier verder te bespreken.

² Gemeenten en provincies hebben gevraagd om een lager tempo aan te houden. De projectgroep heeft voorgesteld om één onderwerp per RCW aan te houden, te beginnen met 2 november, Havens als motor voor duurzame ontwikkeling.

[3a Voorbeeld Gebiedsagenda zuidelijke Randstad 2040]

[3b Brief deelname Waddenzeehavens stuurgroep]

[3c Aanbeveling Visserij Netelenbos in stuurgroep]

[3d Plan van Aanpak - Gebiedsagenda Wadden 2050 - concept - 22-05-17]

[3e Tussenproduct hoofdopgaven]

Toelichting Arjen Bosch over de stand van zaken

- **Gelegenheid voor reflectie op het proces tot nu toe.**
- **Wat geeft de Raad aan het 'projectteam Gebiedsagenda' mee, in aanvulling op de aandachtspunten van de vorige Raad (zie verslag) ?**

4. Unescohavens

Hercertificering EcoPort

Het in inmiddels al enige tijd geleden dat het voor de Waddenzeehavens zijn gecertificeerd. Inmiddels zijn weer twee nieuwe studenten ingeschakeld om de tweejaarlijkse hercertificering voor te bereiden. Port of Den Helder heeft de hercertificering al voorbereid.

Natuur in en om havens

In de vorige raad is afgesproken om in vervolg op het werkatelier Natuur in en om havens, met Programma naar een Rijke Waddenzee een vervolg te geven. Dit wordt met de Port of Harlingen opgepakt. Met een deskundige wordt een quick scan naar de mogelijkheden gehouden.

Naar een duurzame haven Lauwersoog

Mede ingegeven door de afgenomen bereikbaarheid van Lauwersoog, heeft de haven het initiatief genomen om tot een breder toekomstperspectief te komen. Mariette Visser heeft in de vorige Raad aangegeven hier graag in de Raad over terug te koppelen.

Toelichting Mariette de Visser: Naar een duurzame haven Lauwersoog

- **Gelegenheid voor reflectie ?**
- **Hoe kan de Raad Lauwersoog steunen ?**

Building with Nature Den Helder

Provincie Noord-Holland heeft op zich genomen om de studies te financieren en het project wordt binnenkort uitbesteed.

Publieksprijs Ingenieur van het jaar naar Martin Baptist

Beoordelingscriteria zijn: expertise, innoverend vermogen, ondernemerschap en maatschappelijke impact. Tijdens de vorige Raad is gemeld dat Martin Baptist - leider van het EcoShape programma Building with Nature Waddenzeehavens - was genomineerd als finalist en dat op hem gestemd kon worden. Hij won de publieksprijs, met dank aan degenen die op hem stemden.

Programma Building with Nature Waddenzeehavens

Programma Building with Nature Waddenzeehavens heeft een looptijd van 5 jaar, de meeste projecten zijn uitgevoerd of lopen nu. EcoShape is nog beschikbaar voor de afronding, maar niet voor nieuwe projecten. Martin Baptist van Wageningen Marine Research hield een consultatie in het middagprogramma met de Coalitie Wadden Natuurlijk, met het oog om te komen tot een follow-up. Programma Naar een Rijke Waddenzee is bereid daarbij te ondersteunen.

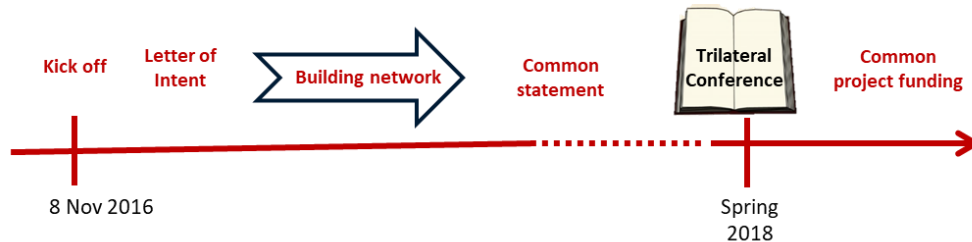

Martin Baptist Wageningen
Marine Research

Stemt de Raad in met de inzet om met steun van Programma naar een Rijke Waddenzee te komen tot voorstel voor een follow-up ?

5. Trilaterale regeringsconferentie en Port statement

De Raad sprak zich in de vorige bijeenkomst positief uit over de idee om met Duitse en Deense havens met een statement te komen vlak voor de trilaterale regeringsconferentie voor de bescherming van de Waddenzee in Leeuwarden.

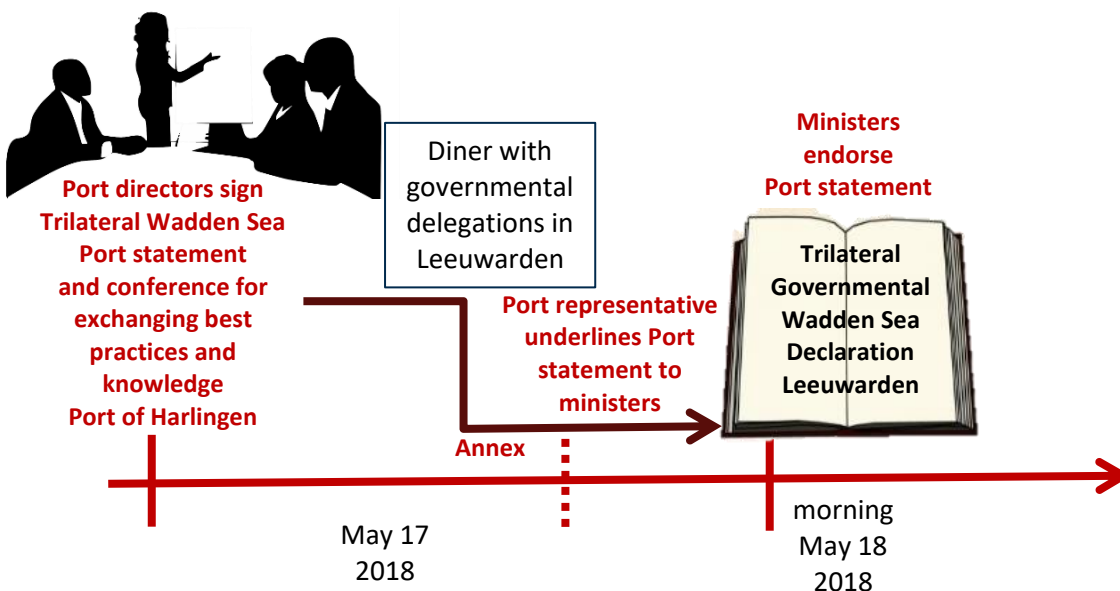
Mede op verzoek van de Raad is voorgesteld om niet te beginnen met de formele weg van een Letter of intent. Met de andere havens is nu afgesproken om in plaats daarvan een gemeenschappelijke presentatie te maken om daarmee de havens achter het voorstel te krijgen.

Ondertussen is de financiering van het houden van een Trilateral Wadden Sea Port conference in de Port of Harlingen rond, met een bijdrage van RWS en Port of Harlingen. In de haven kunnen best practises worden getoond of in workshops worden besproken. Ter voorbereiding wordt een inventarisatie langs de havens gehouden, op basis waarvan een website wordt voorbereid. Havens van Niedersachsen en Denemarken zijn akkoord. Voor Schleswig Holstein is het nog niet duidelijk, Bremen is enthousiast; een besluit volgt binnenkort.

Het vaststellen van het gemeenschappelijke havenstatement is een afsluitend moment van de Port conferentie in Harlingen.

Met de voorzitter van de Wadden Sea Board, Co Verdaes en EZ (Jaap Verhulst) is de procedure afgesproken, zoals in onderstaande figuur is aangegeven. Na de conferentie is er een diner in Leeuwarden met de regeringsdelegaties, waar enkele couverts voor havenvertegenwoordigers worden gereserveerd. Tijdens de regeringsconferentie in Leeuwarden, is een tijdslot gereserveerd voor een toelichting van een vertegenwoordiger van de havens.

Arjen Bosch toont de presentatie van de trilaterale havens – Gelegenheid voor reflectie op de presentatie

6. Waddenfonds

Uitwerking investeringskader Waddengebied

Zoals afgesproken in de vorige Raad stuurde de voorzitter een brief naar het Waddenfonds, waarin zij enkele verduidelijkende vragen over het uitvoeringskader stelde. Het grootste zorgpunt was dat het Waddenfonds geen modelstudies wil financieren. Met name bij het Building with Nature project bij Den Helder gaf dit problemen.

Het Waddenfonds heeft de brief beantwoord, waarin zij aangeeft dat ondersteuning van vooronderzoek door de provincies kan worden gefinancierd. Noord-Holland heeft dat voor de haven van Den Helder nu ook op zich genomen. De briefwisseling stemt tot wederzijdse tevredenheid.

[\[6a Reactie RvA op concept Uitvoeringskader WF\]](#)

[\[6b Antwoord WF op reactie RvA uitvoeringskader Waddenfonds\]](#)

Leven er nog vragen over het investeringskader Waddenfonds

7. Continuering programma Waddenzeehavens

De Raad van Advies bestaan inmiddels 7 jaar. Onder aansturing van de Raad van Advies, startte in 2012 Programma Waddenzeehavens, met het uitspreken van het bestuurlijk statement Waddenzeehavens over het Koersdocument Waddenzeehavens. Om het programma Waddenzeehavens te realiseren is de afspraak gemaakt dat de havengemeenten de samenwerking met een vaste bijdrage tot en met 2017 zouden financieren. Ten behoeve van de Structuurvisie/gebiedsagenda is de bijdrage in 2017 tijdelijk verhoogd.

Het voorstel is om de vaste bijdrage nog 5 jaar te continueren en gelet op de prijsstijgingen met 10% te verhogen. Ook wordt voorgesteld om de extra bijdrage voor de gebiedsagenda te continueren, omdat de projectgroep gebiedsagenda tot einde 2018 doorloopt.

Terugblik Tineke Netelenbos: 7 jaar Raad van Advies Waddenzeehavens

- Stemmen de havengemeenten in met continuering van de bijdrage met een verhoging van 10% voor de komende vijf jaar ?***
- Stemmen de havengemeenten in met continuering van de extra bijdrage voor de gebiedsagenda in 2018 ?***

8. Planning

Volgende bijeenkomst maart 2018 ?